

тивний рівень охоплює питання, які відтворюють фактичний матеріал вивченої теми. Наприклад, з теми *The banking system of Ukraine* питання першого рівня можуть включати функції Нацбанку, ключові послуги, структура банківського сектору, види послуг, основні клієнти тощо, тобто питання мають охопити фактичний пройдений матеріал, вони передбачають вміння виділяти головне, систематизувати, давати лаконічну, за темою відповідь. За першим рівнем викладач перевіряє предметну компетенцію, тобто вміння користуватися іноземною мовою в рамках професійної компетенції.

Питання другого рівня — продуктивного— передбачають складніший вид роботи — вирішення проблемних питань, пошук неоднозначних варіантів, тобто креативний вид мислення. Питання другого рівня вимагають від викладача також креативного підходу до побудови питань. Ці питання не повинні носити відтворюючий характер. Студент має бути націлений на пошук альтернативних підходів до вирішення питання з використанням здобутих знань у ході вивчення фактичного матеріалу з конкретної теми. Це питання логічного характеру, які вимагають вмінь синтезувати, аналізувати, робити припущення, доводити свою точку зору, але в лаконічній формі.

Вид усної співбесіди передбачає також часові вимоги, відповідь має бути лаконічною, без *introductory phrases*, по темі і в рамках відведеного часу.

Таким чином, можна зробити висновок, що усна співбесіда як вид перевірки і систематизації знань є альтернативою підготовленим темам за професійним спрямуванням, оскільки він відповідає сучасним вимогам формування професійної компетенції, є доцільним в умовах вивчення іноземних мов в академічних групах і передбачає розвиток комунікативних умінь і навичок.

Антонюк К. В., старш. викл.,
кафедра міжнародної економіки

РОЛЬ ТРЕНЕРА-ФАСИЛІТАТОРА В УСПІШНОМУ ПРОВЕДЕННІ НАВЧАЛЬНОГО ТРЕНІНГУ

Оскільки успішність навчання залежить від взаємної активності тих, хто навчається, і того, хто навчає, то надзвичайного значення набуває психологічна атмосфера, яка панує у середовищі навчання. Вона має всіляко сприяти і заохочувати ініціативу, творчість та самостійність учасників, забезпечувати толерант-

ність взаємин. Для цього тренер повинен виконувати окрім ролі викладача (вчителя), ще й специфічну роль помічника у навчанні — фасилітатора.

Фасилітатор — це той, хто допомагає учасникам розвивати власну активність, чим значно сприяє ефективності навчання. Успішність виконання ролі фасилітатора тренером визначається тим, настільки учасники через деякий час виявлятимуться здатними самостійно визначати завдання, потрібні для досягнення мети навчання, і знаходити шляхи їх вирішення. Як фасилітатор, тренер прагне вирішувати наступні завдання: допомогти учасникам зрозуміти, що вони самі можуть визначати процес свого навчання та змін; допомогти кожному краще зрозуміти власну точку зору та думки інших учасників тренінгу; уважно простежити процес послідовного опанування учасниками основних питань за тематикою тренінгу, своєчасно звернути увагу на недостатньо з'ясовані питання; допомогти учасникам усвідомити власні результати навчання; підтримати впевненість у власних силах, умінні індивідуально знаходити конструктивні способи вирішення завдань, розуміючи одночасно цінність колективної взаємодії, толерантності взаємин, що ведуть до позитивних довготривалих наслідків.

Тренер-фасилітатор організовує процес навчання так, щоб учасники самі цим навчанням керували. Це сприяє ефективності навчання, розширенню досвіду учасників, збільшенню можливостей його застосування на практиці. Навчання за допомогою фасилітатора, яке стає дедалі популярнішим у наш час, не заперечує традиційного «формального» викладання, скоріше ці два стилі навчання є взаємодоповнюючими.

За традиційного «формального» викладання (повноформатні лекції, семінари): формальна атмосфера; односторонній потік інформації від викладача до слухачів; викладач вважається носієм знання та навчає студентів; навчання переважно спрямоване на надання знань; слухачі пасивно сприймають матеріал; учасники, не будучи рівноправними з викладачем дійовими особами процесу навчання, відчують певне відсторонення, безвідповідальність за результати; складно протягом тривалого процесу підтримувати увагу та інтерес за одноманітної форми діяльності; переважно одна людина говорить протягом тривалого часу; обмежений арсенал методів навчання; складно забезпечити зворотний зв'язок щодо розуміння матеріалу та оцінювання результатів безпосередньо в процесі навчання.

За навчання з тренером-фасилітатором (семінари, тренінги): неформальна атмосфера; інтерактивний обмін інформацією між

тренером і учасниками, а також між самими учасниками; знання і досвід учасників визначаються та цінуються; фасилітатор допомагає студентам навчатися; навчання не обмежується знаннями, а переважно спрямоване на прищеплення навичок; учасники активно діють та відчувають свою причетність до процесу навчання, відповідальність за результати; за чергування різноманітних форм діяльності (методів навчання) легше підтримувати увагу та інтерес; усі учасники мають можливість вільно висловлювати свої думки; зворотний зв'язок забезпечений безпосередньо в процесі навчання, що дозволяє оперативно коригувати навчальний процес, з'ясувати незрозумілі питання.

Наріжним каменем тренінгу є самостійна організація учасниками власної активності в процесі навчання, чому найбільше сприяє діяльність тренера, який має поєднувати ролі вчителя (знає, що і як робити), ведучого (не припускає недоцільних відхилень від основної мети і завдань тренінгу), помічника-фасилітатора (допомагає шукати шляхи вирішення завдань, стимулює власну активність учасників). Студенти навчаються по-різному: дехто краще засвоює матеріал, коли читає його, дехто — коли слухає, а дехто — в процесі практичних занять. Тренер, який подає матеріали у різній спосіб (урізноманітнює форми і методи навчання), має більші можливості забезпечити потреби аудиторії і закріпити вивчене.

Ботіна І. В., викладач,
кафедра іноземних мов факультету МЕІМ

РОЛЬОВА ГРА ЯК ТРЕНІНГОВА ТЕХНОЛОГІЯ

Для ефективної організації навчання іноземній мові необхідно чітко визначити комунікативну мету цього процесу та його умови.

Комунікативною метою навчання іноземній мові завжди є залучення суб'єкта навчання до процесу обміну інформацією в межах мовного колективу, що створює сприятливі умови для оволодіння мовною компетенцією.

Одним з найефективніших шляхів формування мовної компетенції за допомогою активізації навчання є метод рольових та ділових ігор, що дозволяє безпосередньо вмістити процес навчання іноземній мові до моделі майбутньої трудової діяльності студентів.

Рольова гра — це одна з форм організації мовленнєвої ситуації, що використовується з навчальною метою. Рольові ігри базуються на організованому мовленнєвому спілкуванні суб'єктів